

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА

Навчально-науковий інститут мистецтв

Кафедра музичної україністики та народно-інструментального мистецтва

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ХОРЕОГРАФІЯ ЯК ВИД ХУДОЖНЬОЇ КУЛЬТУРИ

Рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий)

Освітня програма «Культурологія»

Спеціальність 034 «Культурологія»

Галузь знань 03 «Гуманітарні науки»

Кваліфікація – Доктор філософії з культурології

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 5 від “4” січня 2024 р.

м. Івано-Франківськ - 2024

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Хореографія як вид художньої культури
Викладач (-і)	Марусик Наталія Іванівна
Контактний телефон викладача	0502370449
Е-mail викладача	natalia marusyk@ukr.net
Формат дисципліни	очна, вечірня, заочна
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Консультації проводяться шляхом листування через електронну пошту та в індивідуальній формі
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Навчальна дисципліна “Хореографія як вид художньої культури” базується на теорії і практиці професійного розвитку висококваліфікованих фахівців у галузі культурології, що забезпечує процес освіти доктора філософії, формує їх професійний розвиток, що є необхідним для майбутньої наукової та музичної творчості, майстерності та культури.</p> <p>Зміст дисципліни полягає в ознайомленні здобувачів освіти з науково-теоретичними основами хореографії як виду художньої культури, її науковим апаратом; систематизації знань; формуванні навичок до самостійної роботи з фаховою літературою, орієнтації в ній; формуванню широкого художнього кругозору майбутнього фахівця; виховуванні вміння самостійно мислити, критично аналізувати прочитану літературу; визначати методи самостійної роботи здобувачів освіти над навчальним матеріалом; навчити аспірантів складанню та виконанню практичних завдань.</p> <p>Виходячи із сучасного стану і розвитку культурології, а також, враховуючи освітньо-наукову програму, відпрацьовану у закладах вищої освіти, що готують науковців, слід вважати доцільним вирішення в рамках цього курсу перерахованих завдань.</p> <p>Завдання курсу полягають 1) у теоретичному узагальненні сутності художньої культури; 2) в ознайомленні з хореографією в системі культури, враховуючи світовий, національний та регіональний аспекти; 3) в освоєнні складних проблем взаємозв'язку хореографії з іншими формами культури, зокрема філософією та релігією.</p> <p>Тип Дисципліни вибіркової частини</p>	

Термін навчання.

II рік, III семестр (другий курс аспірантури, третій семестр, 19 тижнів)

Кількість кредитів.

3,0 кредити, загальна кількість годин: 90 (30 – аудиторна робота, 60 – самостійна робота, 20 лекцій, 10 практичних)

Викладацький склад.

Марусик Н. І. – кандидат мистецтвознавства, доцент.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Ознайомлення студента з хореографією як видом мистецтва, зародженням і встановленням хореографічного мистецтва в Західній Європі, зародженням та розвитком балетного театру на Україні. Ввести студента у світ хореографічного мистецтва, як виду художньої культури, сформувати в нього готовність та здатність до самостійного засвоєння досягнень хореографічного мистецтва, знайомство з основними теоретичними засадами дисципліни.

4. Програмні компетентності та результати навчання**Інтегральна компетентність**

Здатність продукувати нові ідеї, ціннісно-світоглядно усвідомлювати їх, розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності культуролога-дослідника, культуролога-практика.

Загальні компетентності:

ЗК01. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері музичного мистецтва на основі системного наукового та загальнокультурного світогляду із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

ЗК02. Здатність працювати в міжнародному контексті

Фахові компетентності:

СК01. Здатність ініціювати, планувати, організувати та здійснювати оригінальні наукові дослідження актуальних проблем у сфері музичного мистецтва, досягати наукових результатів, які створюють нові знання і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях.

СК02. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру в сфері музичного мистецтва, інтегрувати знання з різних галузей, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень.

СК03. Здатність застосовувати сучасні інформаційні технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення в освітній та науковій діяльності.

СК04. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті.

СК06. Здатність застосовувати новітні музикознавчі концепції, а також аналізувати, оцінювати та прогнозувати культурні явища і процеси.

СК07. Здатність усно і письмово обговорювати результати досліджень українською мовою та мовою країн Європейського Союзу.

СК08. Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проекти у сфері мистецтва та дотичні до неї міждисциплінарні проекти, лідерство під час їх реалізації

Результати навчання:

- володіти знаннями в галузі хореографічного мистецтва, інтерпретувати

їх у професійну діяльність;

- визначати хореографію як мистецький феномен, розрізняти основні тенденції її розвитку, класифікувати види, напрямки, стилі хореографії;
- визначати місце хореографії в системі міждисциплінарних зв'язків з метою ствердження національної самосвідомості та ідентичності;
- виявляти і аналізувати історичні та культурні процеси різних видів мистецтв;
- здійснювати пошук різноманітних підходів до формування і розвитку творчої особистості;
- практикувати комунікативні навички з метою створення креативної і позитивної атмосфери в колективі.

При вивченні даної дисципліни аспіранти повинні:

знати:

- теоретичні основи дисципліни “Хореографія як вид художньої культури”;
- творчість провідних митців (у тому числі і тих, хто зробив значний внесок у розвиток хореографічної культури);
- кращі зразки (шедеври) світової художньої культури;
- шляхи розвитку сценічної драматургії;
- сучасні мистецькі тенденції в хореографії.

вміти:

- орієнтуватись в різних видах мистецтв, давати їм характеристику;
- з'ясувати причини розквіту та занепаду тієї чи іншої галузі мистецтва.
- орієнтуватись в загальній історії мистецтв.

6. Організація навчання

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	20
семінарські заняття / практичні / лабораторні	10
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
III	034 Культурологія	II	вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	Заняття практичне	сам. роб

<i>Зародження хореографічного мистецтва та його розвиток в країнах Західної Європи.</i> Тема 1. Хореографічна культура епохи Середньовіччя та Відродження.	1	1	4
Тема 2. Балетний театр епохи Просвітництва.	1		4
Тема 3. Романтизм в балетному театрі Західної Європи.	1	1	2
Тема 4. Криза західно-європейського балетного театру.	1		2
Тема 5. Ритм і пластика в танці на початку ХХ ст.	1	1	4
<i>Становлення та розвиток балетного театру в Україні.</i> Тема 6. Балетний театр 20-30 років.	1	1	4
Тема 7. Балетний театр 40-50 років.	1		4
Тема 8. Балетний театр II половини 50-60 років	1		4
Тема 9. Тема 4. Балетний театр 70-90 років.	1		4
Тема 10. Балетний театр Незалежності України.	1	1	4
<i>Українська народна хореографія.</i> Тема 11. Народний танець як джерело народно-сценічної хореографії.	2		4
Тема 12. Танець в театральних і концертних видовищах кінця XVIII – ХХ ст.	1	1	4
Тема 13. П. П. Вірський – реформатор української народно-сценічної хореографії.	1	1	4
Тема 14. Народно-сценічна хореографія від 70-х років ХХ ст. по сьогодні.	2	1	4
<i>Хореографічне мистецтво Західної України.</i> Тема 15. Народне хореографічне мистецтво Прикарпаття.	2	1	4

Тема 16. Міжнародний гуцульський фестиваль – пропагандист національної самобутньої культури Гуцульського краю.	2	1	
ЗАГ.:	20	10	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80 – 89	B	добре	
70 – 79	C		
60 – 69	D	задовільно	
50 – 59	E		
25 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-24	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
			Розподіл балів, які отримують аспіранти Змістовий модуль 1 – 10 балів Змістовий модуль 2 – 10 балів Змістовий модуль 3 – 10 балів Змістовий модуль 4 – 10 балів Залік – 100 балів

Умови допуску до підсумкового контролю

Залік отримують аспіранти, які за підсумком чотирьох модулів отримали не менше 40 балів

Підсумковий контроль

Форма контролю - залік; форма здачі (комбінована); розподіл балів за завдання:

Виконання письмових контрольних робіт – 25 балів

Усні відповіді на практичних заняттях – 25 балів

Усна відповідь на заліку – 50 балів

7. Політика навчальної дисципліни

Відповідно до вимог Національної рамки кваліфікацій для кваліфікаційного рівня «доктор філософії» програмні вимоги навчальної дисципліни спрямовані на досягнення восьмого (8) кваліфікаційного рівня (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 червня 2019 року № 509 «Про внесення змін у додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/509-2019-%D0%BF#n5>), за яким особа, яка завершила навчання на ОП третього рівня вищої освіти повинна мати здатність демонструвати значну авторитетність, інноваційність, високий ступінь самостійності, академічну та професійну доброчесність, послідовну відданість розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності. Результатом навчання повинна бути здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення.

У взаємовідносинах викладач та аспіранти керуються загальними морально-етичними принципами та правилами поведінки відповідно до Кодексу честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», ухваленого Конференцією трудового колективу ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» 29 грудня 2015 року.

Тому, політика курсу спрямована на те, щоб забезпечити аспірантам здобуття знань, умінь та розуміння, що відносяться до галузі мистецької освіти, що дасть їм можливість виконувати свою роботу самостійно. Акцентується увага на забезпеченні підготовки професійних здібностей щодо самоорганізації, вміння самонавчатись, розвинути аналітичне мислення, приймати обґрунтовані рішення, здійснювати оцінювання та забезпечення якості виконаних робіт разом з вільним володінням іноземними мовами.

Академічна доброчесність: для запобігання академічному плагіату здійснюється перевірка письмових робіт на плагіат; стимулюється участь у вебінарах про дотримання академічної доброчесності. Очікується, що здобувачі наукового ступеня доктора філософії будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання академічного плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

<https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>

Неформальна освіта: регулюються Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 3) (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.)

<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

Відвідування занять Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі здобувачі освіти відвідають аудиторні заняття курсу. Пропуски аудиторних занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку.

8. Рекомендована література

1. Балабко О. В. «Київ, Іринінська, Лифарям...» Повість за листами. Чернівці : Букрек, 2011. – 236 с.
2. Баттерворт Д. Танец. Теория и практика. Харьков. : Гуманитарный Центр, 2016. 244 с.
3. Береза Р. Сергій Лифарь. Біографія. Львів : Апріорі. 2021. 152 с.
4. Білошкурський В. С. Танцювальне мереживо Полтавського краю : збірник хореографічних матеріалів / В. С. Білошкурський, С. В. Шалапа., Перепілківна В. В. Київ : НАКККіМ, 2014. 268 с.
5. Бігус О. Сучасний стан народно-сценічного хореографічного мистецтва Прикарпаття. *Українська культура XXI століття: стан, проблеми, тенденції: матеріали всеук. наук.-теорет.-конф.* Київ: КНУКіМ, 2010. С. 94-96.
6. Бойчук Б. Навіщо про це говорю: Вибрані статті. Театр, Балет, Література / Б. Бойчук. Львів : ЛА «Піраміда», 2017. – 430 с.
7. Борсук Н. Танці в сучасних ритмах: нариси. / Навчально-методичний посібник // Н. Бурсук, А. Тараканова. Вінниця : Нова книга, 2014. 52 с.
8. Бурковський О. Завжди в дорозі/ Мирослав Вантух / О. Бурковський. Київ : Преса Плюс, 2013. 128 с.
9. Габорець В. Жива легенда нашої культури Клара Балог. Ужгород : Ражда, 2010. 232 с.
9. Герц І., Мова Л., Кебас О., Бойко О., Журавльова А. Сучасний танець: шляхи творчого вдосконалення: навчальний посібник. Київ : Видавничий центр КНУКіМ, 2021. 241.
10. Годовський В. М., Горбачу Р. Л. Модерн танець (хронологічна таблиця історії розвитку): Навчально-методичний посібник з дисципліни “Методика викладання модерн танцю для студентів I курсу спеціалізації “Хореографії”. – Рівне: РДГУ, 2005. 20 с.
11. Голдрич О. С. “Черемош” на Американському континенті: Сторінки щоденника. Львів: Логос, 2000. 114 с.
12. Голдрич О.С. Муза мого життя. Автобіографічний нарис / Упорядник Олег Кузик. Львів: Сполом, 2008. 280 с.
13. Дем'яненко Н. Формування національної культури молоді в педагогічній спадщині В. М. Верховинця. Полтава : ТОВ «АСМІ», 2012. 268 с.
14. Дункан А. Моя жизнь; Щнейдер И. Встречи с Есениным: Воспоминания. Киев: Мистецтво, 1989. 349 с.
15. Кокуленко Б. Актуальні проблеми теорії та історії танцювального мистецтва на Кіровоградщині «Там де «Ятрань...» / Збірник наукових праць Бориса Кокуленка. Кіровоград : КНТУ, 2013. 440 с.
16. Колногузенко Б. М. Види мистецтв та хореографії. Харків : ХНАК, 2014. 319 с.
17. Колногузенко Б. М. Гастроли – путь к познанию (Мой Париж) /

- Б. М. Колногузенко. Харьков: Харбковський обласний центр народного творчествa, 2007. 100 с.
18. Колногузенко Б. М. Сучасний танець та методика його викладання : конспект лекцій для студентів хореограф. від-нь мистец. Харків : Слово, 2015. 137 с.
19. Костючок П. Гуцульщина в етнографічних дослідженнях кінця ХІХ – початку ХХ ст. *Вісник Прикарпатського університету. Історія*. Івано-Франківськ: Плай, 2004. Випуск VIII. С.137-145.
20. Королева Э. А. Петр Леонарди. Жизнь и судьба / Э. А. Королева. – Кишинев : Инесса., 2002. 128 с.
21. Королева Э. А. Театр. Классика. Стил. Кишинев : б. 4 и., 2011. 228 с.
22. Кравчук О. Еволюція хореографічних театральних-видовищних форм в українському музично-театральному мистецтві. *Вісник Прикарпатського університету. Серія «Мистецтвознавство»*. Вип. X-XI. Івано-Франківськ: Видавничо-дизайнерський відділ ЦІТ, 2007. С.183-189.
23. Кривохижа А. М. Роздуми про мистецтво танцю. Записки балетмейстера. Кіровоград : Центрально-Українське видавництво, 2012. 172 с. іл.
24. Кухта С. Маєстро гуцульського танцю Ярослав Чуперчук. Львів: Край, 2011. 128 с.
23. Лифар С. Роки жнив. Київ : Сидоренко В. Б., 2020. – 240 с.
25. Марусик Н., Стасько Б. Митці народної хореографії Прикарпаття: навчально–методичний посібник. Івано-Франківськ: Видавничо-дизайнерський відділ «Плай» ЦІТ, 2009. 164 с.
26. Марусик Н., Стасько Б. Український народний одяг (Західні етнографічні регіони): навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ: Видавничо-дизайнерський відділ «Плай» ЦІТ, 2009. – 120 с.
27. Марусик Н., Стасько Б. Роман Гарасимчук та його автентичні «Танці Гуцульські»: навчальний посібник. Івано-Франківськ: Видавничо-дизайнерський відділ ЦІТ, 2010. – 284 с.
28. Марусик Н. І. Становлення та розвиток форм гуцульського автентичного танцю. *Вісник Прикарпатського університету: мистецтвознавство*. [зб. наук. статей / редкол. М. Станкевич, О. Козаренко та ін.]. Івано-Франківськ, 2010. Вип. 19-20, С. 284-288.
29. Марусик Н. І. Хореографічний компонент в контексті гуцульських фестивалів. *Вісник Прикарпатського університету: мистецтвознавство*. [зб. наук. статей / редкол. М. Станкевич, О. Козаренко та ін.]. Івано-Франківськ, 2014. Вип. 28-29, ч. 1. С. 60-65.
30. Мистецько-педагогічна школа видатного діяча української культури Мирослава Вантуха : наукове видання / Наталія Вадясова, Василь Чернець, Валерія Шульгіна. – Київ : НАКККіМ, 2012. – 152 с.
31. Наталія Слободян 90: фотоальбом / літ. ред. Наталія Труш, фото Олена Храмова / Львів : ПП «Колвес», 2013. – 20 с.
32. Неофіта М. Хореографічне мистецтво України / М. Неофіта. – Дрогобич : Коло, 2020. 108 с.
33. Остапенко С. Введение в степологию. Воспоминание об одесских

- степистах. Одеса : Астропринт, 2019. 144 с.
34. Павло Вірський: науково-популярне видання / упорядики: Ю.В. Вернигор, Є. І. Досенко. Вінниця: Нова Книга, 2012. 320 с. ; іл.
35. Павлюк Т. С. Українське балетмейстерське мистецтво (II пол. XX ст.). Київ : Видав. Центр КНУКіМ, 2017. 214 с.
36. Паламарчук О. Музичні вистави Львівських театрів (1779 – 2001). Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2007. 448 с.
37. Підлиська А.М. Концептуально-смілове поле балетної критики в радянській Україні 1920-1930-х років. Київ : Ліра-К, 2021. 382 с.
38. Плахотнюк О. А. Стилi та напрямки сучасного хореографічного мистецтва. Львів. ЦТДЮГ, 2009. 80 с.
39. Українське хореографічне мистецтво в контексті світової художньої культури (сучасний поліжанровий дискурс) : колективна монографія / за заг. ред. О. А. Плахотнюка. Львів : СПОЛОМ, 2020. – 316 с. Плахотнюк О.А. статті з монографії Українське хореографічне мистецтво в контексті світової художньої культури pdf
40. Плахотнюк О. Балетмейстери державного українського театру музичної комедії у Львова (1946–1953 років). *Вісник Львівського університету*. Серія Мистецтвознавство. Вип. 20. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2016. С. 203–211 <http://publications.lnu.edu.ua/bulletins/index.php/artstudies/article/view/10625>
41. Похиленко В. Танець між Небом і Землею. Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2012. 352 с.
42. Слободян Н. До 90 річчя. Мистецьке видання. / літер. ред. Надія Труш. Львів : ПП «Колвес», 2013. 23 с.
43. Станішевський Ю. Балетний театр України: 225 років історії. Київ: Музична Україна, 2003. – 440 с.
44. Станішевський Ю. Національний академічний театр опери та балету України імені Тараса Шевченка: Історія і сучасність. Київ: Музична Україна, 2002. – 736 с.
45. Станішевський Ю.О. Національна опера України 2001-2011. Київ : Муз. Україна. 2012. 304 с.
46. Сучасне хореографічне мистецтво: підґрунтя, тенденції, перспективи розвитку : навчально-методичний посібник / упор. О. Плахотнюк. Львів : СПОЛОМ, 2016. – 240 с.
47. Шариков Д. І. Неокласицизм у хореографічній культурі: генеза і концепція балетного театру. Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. 304 с.
48. Юрій Станішевський у спогадах сучасників / авт.-упоряд. Т. Швачко. Київ : Музична Україна, 2016. 224 с.
49. Яців Р. Оленка Гердан-Заклинська. Життя і творчість : біографічний нарис. Львів : Інститут народознавства НАН України ; Львівська національна академія мистецтв, 2013. 60 с. : іл..
50. Яців Р. Оленка Гердан-Заклинська (1916–1999): життя у мистецтві: Матеріали до історії українського мистецтва XX століття. Львів: Растр–7, 2015. 152 с.

15. Інформаційні ресурси

1. Наукова бібліотека університету – вул.Шевченка, 57.
2. Наукова бібліотека Інституту мистецтв - вул.Сахарова 34, А.
3. Обласна бібліотека науково-методичного центру культури Прикарпаття - вул.Незалежності, 12.
4. Обласна універсальна наукова бібліотека ім..І.Франка – вул.Чорновола, 22.
5. ОУНБ ім. І.Франка (відділ літератури іноземними мовами) – вул. Незалежності, 46.
6. Бібліотека Центрального Народного Дому вул.Шевченка,1.
7. Бібліотека Міського Народного Дому – вул. Вовчинецька, 188.
8. Бібліотека Народного дому «Княгинин» - вул.Галицька, 40.
9. Обласний бібліотечний колектор – вул.Сахарова, 30.
10. Міська централізована бібліотечна система:
читацький зал - вул.П.Орлика,5
краєзнавчий відділ - вул.Мазепи,3
філія №2 – вул.Карпатська,14.
філія №4 – вул.Коновальця, 132,А
філія №6 – вул.Вовчинецька,188
філія №7 – вул.Дністровська, 22
філія №8 – вул. Блавацького, 1
філія №14 – вул..Довженка.
11. Державний обласний архів – вул.Сагайдачного,42,А
12. Івано-Франківський кіно- відео прокат – вул.Переяславська,27

Викладач: Марусик Н. І.